

ΚΩΣΤΑΣ ΚΟΥΛΟΥΦΑΚΟΣ

ΤΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΑ ΕΡΓΑ

[Τόμος 1: Πρωτότυπα]

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΜΕΤΡΟ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΝΔΡΕΙΩΜΕΝΟΣ



Του Πέτρου και της Γεωργίας-Χρύσας

ΠΡΟΛΟΓΟΣ – ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ένα από τα ζητούμενα των σύγχρονων ελληνικών γραμμάτων είναι η συγκέντρωση, κατάταξη, αποκατάσταση και συνολική έκδοση του έργου του Κώστα Κουλουφάκου (1924-1994), σημαντικής λογοτεχνικής, πνευματικής και πολιτικής προσωπικότητας της ελληνικής μεταπολεμικής περιόδου. Μολονότι το όνομά του είναι γνωστό στους ενασχολούμενους με τη γραμματεία της εποχής, τα έργα του παραμένουν εν πολλοίς άγνωστα και δυσπρόσιτα στο ευρύτερο κοινό, όχι μόνο επειδή σημαντικός αριθμός από αυτά έχει δημοσιευτεί με διάφορα ψευδώνυμα που κατά καιρούς χρησιμοποίησε ο δημιουργός τους, αλλά και γιατί έχουν τυπωθεί σε ποικίλα έντυπα και είναι αδύνατο να υπάρξει ξεκάθαρη εικόνα για αυτά στον μέσο αναγνώστη. Το κενό αυτό φιλοδοξεί να καλύψει, σε αρκετά ικανοποιητικό βαθμό, η παρούσα απόπειρα, στην οποία συγκεντρώνεται σχεδόν το σύνολο των δημοσιευμένων κειμένων του Κουλουφάκου, τα οποία δημοσιεύτηκαν είτε αυτοτελώς είτε σε συλλογικούς τόμους, περιοδικά και εφημερίδες. Παράλληλα, στις σελίδες που ακολουθούν δημοσιεύονται και κάποια κείμενα του δημιουργού τα οποία παραδίδονται σε χειρόγραφη μορφή και είναι, ως επί το πλείστον, αδημοσίευστα. Ωστόσο, το μεγαλύτερο μέρος του εδώ δημοσιευόμενου υλικού έχει ήδη κυκλοφορήσει, όπως ειπώθηκε, με διάφορες αφορμές, αλλά παραμένει, ίσαμε σήμερα, σκόρπιο.

Είναι αλήθεια ότι, στην αρχή της παρούσας έρευνας, δύσκολα θα μπορούσε να φανταστεί κανείς ότι το τυπωμένο σε διάφορα σημεία έργο του Κουλουφάκου θα είχε την έκταση που τελικά προέκυψε στην ανά χείρας έκδοση. Και τούτο γιατί ο ποιητής ποτέ δεν ενδιαφέρθηκε για την αρχειοθέτηση, προώθηση και προβολή των γραπτών του, πιστεύοντας ότι κάτι τέτοιο θα έμενε να υλοποιηθεί από τους μελλοντικούς ερευνητές. Πραγματικά, το αποτέλεσμα είναι ποσοτικά αλλά και ποιοτικά εντυπωσιακό: Ποιήματα, διηγήματα, άρθρα, μελέτες, δοκίμια, λήμματα σε εγκυκλοπαίδειες, εργασίες σε αυτοτελείς εκδόσεις, πρόλογοι και σημειώματα σε βιβλία, κριτικές ποίησης, μελετών, μαρτυριών, μυθιστορημάτων και θεατρικών παραστάσεων, κείμενα με πολιτικο-κοινωνικό προσανατολισμό και επιφυλλίδες, επιστολικές απαντήσεις, συνεντεύξεις, συζητήσεις και διαλέξεις, αυτοβιογραφικά σημειώματα, ημερολογιακές εγ-

γραφές και επιστολές είναι οι βασικές κατηγορίες στις οποίες θα μπορούσε να ενταχθεί το συγκεντρωθέν πρωτότυπο έργο του, ενώ εξίσου σημαντικές είναι και οι μεταφραστικές του συμβολές, όπου ένα ανθολόγιο των αυτοτελών μεταφράσεών του και επιμέρους ενότητες με τα μεταφρασμένα από αυτόν στα ελληνικά ποιήματα, πεζά, θεατρικά και δοκίμια και άρθρα σημαντικών λογοτεχνών και εκπροσώπων της παγκόσμιας διανόησης συμπληρώνουν την εικόνα της συνολικής πνευματικής προσφοράς του και βοηθούν να επανατοποθετηθεί στα ελληνικά μεταπολεμικά πολιτιστικά δρώμενα.

Ταυτόχρονα, επιχειρείται σε επίμετρο να σκιαγραφηθεί αναλυτικά η πορεία της ζωής του και να αποτιμηθεί σε αδρές γραμμές το αναδημοσιεύμενο εδώ έργο του, ώστε, από τη μια, να έχει ο αναγνώστης όλα τα απαραίτητα στοιχεία για την κατά το δυνατόν καλύτερη γνωριμία με τον δημιουργό και τα κείμενά του και, από την άλλη, να μπορεί να προχωρήσει σε αναγκαίες εντάξεις και συγκρίσεις, μιας και τα καθέκαστα του βίου του αντανακλώνται, σε μεγάλο βαθμό, στα γραπτά του.

Είναι δεδομένο ότι η παρούσα απόπειρα δεν μπορεί να θεωρηθεί εξαντλητική, μιας και γνωρίζουμε πως πολλά λογοτεχνικά, δοκιμιακά, αισθητικά και άλλης φύσεως κείμενα και έργα του Κουλουφάκου, μαζί με επιστολές και ημερολόγιά του λανθάνουν και μένουν να εντοπιστούν και να αναδειχθούν. Ωστόσο, αποφασίστηκε από τον γράφοντα να προχωρήσει στο συγκεκριμένο εγχείρημα με ό,τι στάθηκε δυνατόν να συγκεντρώσει, με την πεποίθηση πως, έστω και με αυτόν τον τρόπο, δίνεται μια σαφής και αντιπροσωπευτική εικόνα του *corpus* των γραπτών του. Σε μελλοντική έκδοση, θα αναδειχθούν εναργέστερα κάποιες ενδιαφέρουσες ημερολογιακές του σημειώσεις και γράμματα που απέστειλε σε οικείους του από τα χρόνια της εξορίας – κοντά σε οποιοδήποτε άλλο ανέκδοτο κείμενό του εντοπιστεί.

Κατά την έκδοση διατηρήθηκε η ορθογραφία και η στίξη των αρχικών δημοσιεύσεων ή των αυτογράφων του, με εξαίρεση την υιοθέτηση του μονοτονικού, επειδή ήταν συνειδητά υπέρμαχος του και το σημείωνε σε όσους βρίσκονταν δίπλα του με κάθε ευκαιρία· είναι δε βέβαιο ότι αυτό θα είχε επιλέξει και ο ίδιος εάν προχωρούσε σε συγκεντρωτική έκδοση των έργων του, μετά το 1982, οπότε και «επισημοποιήθηκε» και γενικεύτηκε η χρήση του συγκεκριμένου τονικού συστήματος. Ο σεβασμός στην ορθογραφική αποτύπωση των κειμένων του εδράζεται όχι μόνο στην πεποίθηση του τωρινού εκδότη ότι καλό είναι να διατηρείται η ορθογραφική «ιστορικότητα» των κειμένων (με την προϋπόθεση ότι οι όποιες «ιδιαιτέρες» γραφές τους δεν ξενίζουν τον αναγνώστη και γίνονται απόλυτα κατανοητές από αυτόν), αλλά και στο γεγονός ότι ο ίδιος ο Κουλουφάκος διατηρούσε ισχυρή άποψη για τα ζητήματα αυτά, την οποία

προσάρμοζε στις κατά καιρούς γλωσσικές αλλαγές και εξελίξεις. Ειδικά δε ως προς τη στίξη, έδινε μεγάλη σημασία, μιας και θεωρούσε πως ο λόγος είναι πάντοτε επιτονισμένος και πως ανήκει στον συγγραφέα η επιλογή να χρωματίσει τα γραπτά του με τον τρόπο που ο ίδιος επιθυμεί ή αισθάνεται κατά περίπτωση. (Ας σημειωθεί, σε σχέση με τα ανωτέρω, ότι ο ίδιος έκανε την επιμέλεια των κειμένων και τις τυπογραφικές διορθώσεις πολλών δημοσιεύσεών του και πάντως στην *Επιθεώρηση Τέχνης*, της οποίας υπήρξε διαχρονικά υπεύθυνος ύλης και όπου δημοσίευσε τη συντριπτική πλειονότητα των επιμέρους γραπτών του, πρωτότυπων και μεταφρασμένων.) Στην περίπτωση που ορισμένα έργα του ή κείμενά του έχουν κυκλοφορήσει σε περισσότερες από μία μορφές, παρατίθεται η τελευταία χρονολογικά, μιας και θεωρείται ότι αυτή εκφράζει την τελική / οριστική βούληση του συγγραφέα. Εξάιρεση αποτελούν όσα κείμενά του, πρωτίστως ποιήματα, διαφοροποιούνται μεταξύ τους σε κείρια σημεία, οπότε επιλέγεται να δοθούν όλες οι διαφορετικές εκδοχές. Επιπροσθέτως, σε όσα γραπτά του δημοσιεύονται από χειρόγραφες μορφές τους, σημειώνονται οι αλλαγές των φύλλων ή των σελίδων τους. Οι επεμβάσεις του γράφοντος είναι ελάχιστες και περιορίζονται μόνο σε προφανή τυπογραφικά αβλεπτήματα, ενώ τυχόν λέξεις ή γράμματα που ελλείπουν από την τυπωμένη ή χειρόγραφη μορφή των κειμένων, προστίθενται εντός ορθογώνιων αγκυλών ([]).

Στην υλοποίηση αυτού του εκδοτικού εγχειρήματος, πολλοί ήταν αυτοί που συνέδραμαν τον υπογραφόμενο στις ερευνητικές και βιβλιογραφικές του αναζητήσεις: ο ιστορικός Ζήσιμος Συνοδινός, μελετητής ο ίδιος του Κουλουφάκου και συντάκτης ενός κατατοπιστικού χρονολογίου και μιας πλήρους, κατά το δυνατόν, εργογραφίας-βιβλιογραφίας του ποιητή, είχε την καλωσύνη να θέσει υπ' όψιν του γράφοντος περαιτέρω βιβλιογραφικά δεδομένα και ήταν πάντοτε πρόθυμος να απαντήσει σε τυχόν απορίες που κατά καιρούς προέκυπταν· ο κριτικός και γραμματολόγος Αλέξης Ζήρας υπέδειξε σημαντικές λεπτομέρειες και έθεσε στη διάθεση του εκδότη σημαντικά στοιχεία από το προσωπικό του αρχείο – κάτι που, τηρουμένων των αναλογιών, έπραξαν οι δημοσιογράφοι και συγγραφείς Κωστής Λιόντης και Γιώργος Δουατζής· η υπεύθυνη του αναγνωστηρίου της Εθνικής Βιβλιοθήκης και η διευθύντρια της Μπεννακείου Βιβλιοθήκης της Βουλής των Ελλήνων, μαζί με το εξειδικευμένο προσωπικό τους, η προϊσταμένη των Ιστορικών Αρχείων του Μουσείου Μπενάκη, η διευθύνουσα το ΕΛΙΑ και οι υπεύθυνοι των λογοτεχνικών αρχείων του σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη, ο διευθυντής της Βιβλιοθήκης του ΕΚΠΑ και η προϊσταμένη της Βιβλιοθήκης της Φιλοσοφικής Σχολής του ίδιου Ιδρύματος, οι υπάλληλοι της Βιβλιοθήκης της Σχολής Ανθρωπιστικών και Πολιτισμικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου και, τέλος, η υπεύθυνη Αναγνω-

στηρίου και το προσωπικό των Αρχείων Σύγχρονης Κοινωνικής Ιστορίας (ΑΣΚΙ) ανταποκρίθηκαν με ευγένεια, προθυμία και αποτελεσματικότητα στις πολλές, επίμονες και συνεχείς αναζητήσεις της παρούσας έρευνας· καθοριστική, επιπλέον, υπήρξε η σημαντική οικονομική ενίσχυση της παρούσας έκδοσης από την Επιτροπή Ερευνών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, χάρη στην καλή διάθεση της Προέδρου και του Αντιπροέδρου της, αλλά και του συνόλου των μελών της που ανταποκρίθηκαν με προθυμία και κατανόηση στο αίτημα του υποφαινομένου, ενώ αμέριστη υπήρξε προς αυτόν η συμπαράσταση της Συνέλευσης του Τμήματος Φιλολογίας του ίδιου Ιδρύματος· υποδειγματική και εποικοδομητική υπήρξε, επίσης, η συνεργασία του γράφοντος με την Διουσία Ροσγοβά και την Γιώτα Κριτσέλη, διευθύντρια των εκδόσεων «Κίχλη», η οποία συνέβαλε καίρια στην αισθητικά και τυποτεχνικά άρτια εμφάνιση των παρόντων τόμων· ξεχωριστή, εν κατακλείδει, ήταν η βοήθεια, η στήριξη και η διαρκής ενθάρρυνση σε αυτήν την απόπειρα, την οποία παρείχε απλόχερα και με τρόπο απόλυτα καθοριστικό ο γιός του ποιητή, Πέτρος Κουλουφάκος· δικαιωματικά, λοιπόν, του αφιερώνεται ο πρώτος τόμος της παρούσας έκδοσης, όπως και στην κόρη του δημιουργού Γεωργία-Χρύσα, η οποία παρακολούθησε, όσο μπορούσε, την πορεία της ανά χειράς εργασίας. Σε όλες και όλους, λοιπόν, τις προαναφερθείσες και τους προμνημονευθέντες απευθύνονται οι θερμότερες ευχαριστίες, όπως ένα μεγάλο ευχαριστώ πηγαίνει στην εκλιπούσα μητέρα του υπογεγραμμένου, Παναγιώτα Κουλουφάκου-Ανδρειωμένου, που τον έφερε κοντά με τον πρωτοξάδελφο και συνονόματο του πατρός της Κώστα, δίπλα στον οποίο μαθήτευσε ο γράφων κατά τα χρόνια των μαθητικών και φοιτητικών του χρόνων, κερδίζοντας πάρα πολλά· για τον λόγο αυτό, αλλά και για όσα πρόσφερε στον εκδότη η σπουδαία αυτή μάνα, της αφιερώνεται εγκάρδια ο δεύτερος τόμος της παρούσας έκδοσης.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΝΔΡΕΙΩΜΕΝΟΣ

Καλαμάτα, Νοέμβριος 2021

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ Α' ΤΟΜΟΥ

| | |
|------------------------------|--------|
| Πρόλογος - Εκδοτικό Σημείωμα | 11-14 |
| Ποιήματα | 17-111 |
| Στις έξη του Μάη (1950) | 17 |
| Εφτά ποιήματα | 21-25 |
| Στρατόπεδο | 21 |
| Πορτραίτο | 22 |
| Νυχτερινό | 22 |
| Ενάντια στο θάνατο | 23 |
| Διαθήκη | 24 |
| Στάση | 24 |
| Για μια στιγμή | 25 |
| Εκλογές | 26 |
| Ερωτικό | 27 |
| Απογοήτευση | 28 |
| Στο λεωφορείο | 29 |
| Χειμώνας | 30 |
| Εκκλησία | 31 |
| Νυχτερινό | 32 |
| Γνώση | 33 |
| Η ψυχή του καλοκαιριού | 34 |
| Καλοκαιριάτικο μεσημέρι | 39 |
| Κραυγή | 41 |
| Δυο παιδάκια | 44 |
| Μυστράς | 46 |
| Νάρκισσος | 48 |
| Εξόριστοι | 49 |
| Βραχνάς | 52 |
| Επίκαιρες εικόνες | 53-57 |
| Μουστιές | 53 |
| Απεργία | 53 |
| Τραγούδι των ανέργων | 54 |
| Ελεγεία 1961 | 55 |

| | |
|---------------------------------|---------|
| Προεκλογική εικόνα | 57 |
| Διαπιστώσεις | 58-62 |
| Κιαρόσκουρο | 58 |
| Επίγραμμα | 58 |
| Προοίμιο γηρατειών | 59 |
| Αντιφάσεις | 59 |
| Όχι ολιγαρχής | 60 |
| Λοξός ορίζοντας | 61 |
| Ο βάλτος | 61 |
| Ηθική | 62 |
| Δύο επιγράμματα | 63 |
| Ελλήνων οι άριστοι | 63 |
| Νυν και αεί | 63 |
| Οργασμός | 64 |
| Διαπιστώσεις | 66-71 |
| Ο εχθρός (απόσπασμα) | 66 |
| 31 του Μάη 1941 | 67 |
| Επίγραμμα | 68 |
| Η Κυριακή των Βαΐων | 68 |
| Επίγνωση | 72 |
| Μήπως διότι το τέλος εγγύς; | 73 |
| Μέρες στο Μακρονήσι (απόσπασμα) | 74 |
| Τα δώρα | 76 |
| Όχι κεράκια | 77 |
| Η πράσινη ώρα | 78 |
| Πρέπει | 79 |
| Στις έξι του Μάη (1994, 1) | 80 |
| Προετοιμασία | 82 |
| Γαλήνη | 83 |
| Στις έξι του Μάη (1994, 2) | 84 |
| Στοχασμοί | 94-97 |
| Το τέλμα | 94 |
| Για μια στιγμή | 95 |
| Έχοντας συνείδηση | 95 |
| Στοχασμός | 96 |
| Όσο δυνόμουν, σε φύλαξα | 98 |
| Επιμονή | 99 |
| Εποχή συνθημάτων | 101-104 |

| | |
|--|---------|
| Στον Γρηγόρη Λαμπράκη | 101 |
| Και ημίν... πένθος | 101 |
| Ελλάδα Ιούλιος 1974 | 101 |
| Κερδισμένος | 102 |
| Νάρκισσος | 102 |
| Μήπως διότι το τέλος εγγύς; | 102 |
| Θεμέλιο ήθους | 103 |
| Ποιητική | 103 |
| Προοδευτικός του 20ού αιώνα | 103 |
| Πολύγλωσσος | 104 |
| Η ψυχή του καλοκαιριού | 105-106 |
| Η ψυχή του καλοκαιριού | 105 |
| Μια ανάσα | 106 |
| Έγερση | 106 |
| Εντυπώσεις από τη μοναξιά | 107 |
| Ο χαμός | 107 |
| Αίθριο φως | 107 |
| Φύλλα απ' την καρδιά | 108-109 |
| Δε σε προσμένω πια | 108 |
| Ο ψίθυρος της καλαμιάς | 108 |
| Στο μώλο | 110 |
| Το τέλος | 111 |
| | |
| Πεζά | 115-163 |
| Η αλήθεια στου φονιά το λαγκάδι (αλληγορία με βάση μια λαϊκή παράδοση της Μάνης) | 115 |
| Του Κουτρούλη ο γάμος | 131 |
| Ιδιότυπος θαλαμίσκος 4 | 144 |
| Η μεταφορά | 150 |
| | |
| Δοκίμια και άρθρα - Λήμματα σε λεξικά | 167-422 |
| Η ποίηση του Λόρκα | 167 |
| Τα κοινωνικά στοιχεία στην ποίηση του Νικηφόρου Βρεττάκου | 178 |
| Μια ματιά στην κινέζικη ποίηση | 192 |
| Το χρονικό της λευτεριάς στο Μωριά | 204 |
| Το ποιητικό έργο του Βάρναλη | 223 |
| Ο προβληματισμός στην ποίηση του Γιάννη Ρίτσου | 247 |
| Ο «κοινός μύθος» της νεώτερης Ελλάδας | 262 |
| Το θέατρο στο Βυζάντιο | 270 |

| | |
|---|---------|
| Νικόλας Γκιλλιέν | 292 |
| Χρονολογικό διάγραμμα του Πάμπλο Picasso | 296 |
| Μια πρωτοποριακή προσπάθεια - Η Ομάδα Τέχνης α΄ | 311 |
| [Εισαγωγικό σημείωμα σε άρθρο για τον Γ. Σκαρίμπα] | 315 |
| Ο θάνατος του Διγενή - Κρητική παραλλαγή | 317 |
| 10 χρόνια από το θάνατό του - Τόμας Μανν, ο ασυμβίβαστος | 328 |
| Για τα δεκαπέντε χρόνια από το θάνατό του - Ο χαιρετισμός - Ανέκδοτο ποίημα του Άγγελου Σικελιανού | 332 |
| Ο Ρίτσος και οι λέξεις (ένα παράδειγμα και μερικές νύξεις) | 337 |
| Τέχνη και Πολιτική | 340 |
| Πέντε φάσεις στην ποιητική σταδιοδρομία του Γιάννη Ρίτσου | 347 |
| Τα «καινούργια» Νεοελληνικά Αναγνώσματα | 354 |
| Τάκης Σινόπουλος | 362 |
| Ο δημιουργός της μεγάλης αρτηρίας | 364 |
| Η αντιστασιακή λογοτεχνία - Αναζήτηση κάποιων γενικών της χαρακτηρισμών | 371 |
| Βασίλης Λούλης: Η ανθρωπιά μέσα στη μοναξιά | 375 |
| Ένα πείραμα αντι-εξουσίας. Ο κανονισμός εσωτερικής λειτουργίας της συντακτικής επιτροπής που εξέδωσε και διεύθυνε την <i>Επιθεώρηση Τέχνης</i> | 381 |
| Το ενδιαφέρον του Κ. Πορφύρη για τον Κάλβο | 388 |
| Θερβάντες (Cervantes), Σααβέδρα Μιγκέλ ντε (1547-1616) | 393 |
| Πούσιν, Αλεξάντρ Σεργκέγεβιτς (1799-1837) | 402 |
| Τολστόι, Λιέφ (Λέων) Νικολάγεβιτς - κόμης (1828-1910) | 409 |
| Τουργκένιεφ, Ιβάν Σεργκέγεβιτς (1818-1883) | 418 |
| Εργασίες σε αυτοτελείς εκδόσεις - Σχετικές ανθολογήσεις | 425-481 |
| <i>Η διαθήκη του παπά. Σύντομη παρουσίαση του Ζαν Μελιέ (1664-1729) και του έργου του</i> | 425 |
| Βασικοί κανόνες για την ανάλυση λογοτεχνικών κειμένων [<i>Κείμενα και αναλύσεις, τόμος Α΄</i>] | 446 |
| Πρόλογοι και σημειώματα σε βιβλία τρίτων | 485-497 |
| Πρόλογος [στο βιβλίο του Κ. Πορφύρη, <i>Ο Ανδρέας Κάλβος Καρμπονάρος</i>] | 485 |
| Δuo λόγια για το συγγραφέα [στο βιβλίο του Γ. Δ. Ζιούτου, <i>Το Διεθνές Εργατικό Κίνημα στον 19ο και τις αρχές του 20ού αιώνα</i>] | 487 |
| Δuo λόγια του εκδότη [στο βιβλίο του Γ. Δ. Ζιούτου, <i>Η ιστορική ανάπτυξη της νεοελληνικής λογοτεχνίας</i>] | 490 |
| Δuo λόγια του εκδότη [στο βιβλίο του Τάσου Σπυρόπουλου, <i>Υπάρχω εδώ. Ποιήματα</i>] | 492 |
| Δuo λόγια του μεταφραστή [στο βιβλίο του Ναζίμ Χικμέτ, <i>Ο Ιβάν Ιβάνοβιτς. Σατιρική κωμωδία</i>] | 494 |
| Ένα αξιολογώτατο έργο [στον τόμο <i>Γεώργιος Δελής. Μελέτες και κρίσεις για το έργο του</i>] | 496 |
| [Γ. Κοτζιούλα, <i>Όταν ήμουν με τον Άρη. Αναμνήσεις - Επιμέλεια κειμένου Κώστας Κουλουφάκος</i>] | 498 |

| | |
|--|---------|
| Κριτικές ποίησης - Αποτιμήσεις ποιητικής κίνησης | 501-692 |
| Θ. Δ. Φραγκόπουλου, <i>Ποιήματα</i> | 501 |
| Βύρωνα Λεοντάρη, <i>Γενική Αίσθηση (Ποιήματα)</i> , Αθήνα 1954 | 508 |
| Κρίτωνος Αθανασούλη, <i>Με τους ανθρώπους και με κανένα. Ποιήματα</i> , Αθήνα 1954 | 511 |
| Τίτου Πατρικίου, <i>Χωματόδρομος. Ποιήματα</i> , Αθήνα 1954 | 514 |
| Γ. Θέμελη, <i>Δεντροκόηπος. Ποιήματα</i> , Θεσσαλονίκη 1955 | 518 |
| Σαράντου Παυλέα, <i>Τρία βιβλία: Γυμνή Γη, Ζωντανή Χλόη, Χαμένη Άνοιξη. Ποιήματα. Θεσσαλονίκη 1951, 1952, 1954</i> | 521 |
| Ιάσωνος Ιωαννίδη, <i>Φωνές απ' την πέτρα και τον άνεμο</i> , Εκδόσεις «Κ-Μ» | 525 |
| Στέφανου Τηλικίδη, <i>Δημοτικά μοτίβα. Ποιήματα</i> , 1953 | 527 |
| Σαπφώς Σπαθοπούλου, <i>Ερωτικά ανακρούσματα. Ποιήματα</i> , Αθήνα | 528 |
| Θοδωρή Βλαχοδημήτρη, <i>Νέα από την πόλη του Νέστορα</i> , Αθήνα 1954 | 529 |
| Φοίβου Ανθέμη, <i>Χιμαιρικές Σκιές. Ποιήματα</i> , Αθήνα 1954 | 530 |
| Αρίστου Αβαρικιώτη, <i>Σκόρπια ροδοπέταλα. Ποιήματα</i> | 532 |
| Μανώλη Αναγνωστάκη, <i>Η Συνέχεια</i> , Αθήνα 1954 | 533 |
| Χρήστου Μανέττα, <i>Παντού οι πέτρες είναι σκληρές</i> , Αθήνα 1955 | 536 |
| Φρίξου Τζιόβα, <i>Αίμα και Φως</i> , Γιάννινα 1954 | 539 |
| Χρήστου Κουλούρη, <i>Η τόλμη των κυμάτων. Ποιήματα</i> , Αθήνα | 541 |
| Νίκος Φωκάς, <i>Κυνήγια από σύγχρονα γεγονότα</i> | 543 |
| Απ. Κ. Λιανού, <i>Το τραγούδι της εφηβείας</i> , Μαυρίδης, Αθήνα 1954 | 545 |
| Σαράντου Παυλέα, <i>Αισιοδοξία και Περηφάνεια. Ποιήματα</i> , Θεσσαλονίκη 1955 | 546 |
| Η. Τριαντάφυλλου, <i>Το τραγούδι των εποχών. Λογοτεχνική γωνιά</i> , 1955 | 548 |
| Τάκη Γιαννόπουλου, <i>Ήλιοι και κάκτοι. Ποιήματα</i> , Αθήνα 1955 | 549 |
| Γιάννη Κουφού, <i>Γυμνοί Δρόμοι. Ποιήματα</i> , 1955 | 550 |
| Νέλλης Γκοιναρά, <i>Σύντροφοι της μοναξιάς. Ποιήματα</i> , Αθήνα 1955 | 551 |
| Αντώνη Μυστακίδη, <i>Δεύτερα Ελεγεία. Ποιήματα</i> , Κάιρο 1954 | 552 |
| Νταΐσης Τσουπά-Ρίτσου, <i>Στο διάβα της ζωής. Ποιήματα</i> , Αθήνα 1955 | 553 |
| Αχιλλέα Πυλιώτη, <i>Αφουγκραστείτε. Ποιήματα</i> , Κύπρος 1955 | 554 |
| Γιάννη Γ. Κωνσταντάκη, <i>Συμφωνία της λευκής ψυχής. Ποιήματα</i> , Ρόδος 1955 | 557 |
| Κωστή Κεσίσογλου, <i>Ο πυρήνας</i> , Αθήνα 1955 | 558 |
| Μανώλη Μιχαλάκη, <i>2 + 2 = 4. Ποιήματα</i> , Ηράκλειο 1955 | 559 |
| Γάκη Ερμιιάδη, <i>Τέφρες. Ποιήματα</i> , Αθήνα 1955 | 560 |
| Νίνου Μικελλίδη, <i>Πρώτα φτερογίσματα</i> , Κύπρος 1955 | 561 |
| Βασίλη Λιάσκα, <i>Άνθρωποι στην άσφαλο - Ύπαρξη. Ποιήματα</i> , Νέα Τέχνη, 1954 | 562 |
| Θέμη Τζίφα, <i>Μεριάστε, ανεβαίνουν οι απόκληροι</i> , Αθήνα 1955 | 563 |
| [Αποτίμηση της ποιητικής παραγωγής του 1955] | 564 |
| Γιάννη Ρίτσου, <i>Πρωινό άστρο</i> , Αθήνα 1955 | 569 |
| Κώστα Θρακιιώτη, <i>Ανεμίζουμε σημαία μας την άνοιξη. Ποιήματα</i> , Έκδοση Νέας Λογοτεχνίας, 1955 | 572 |

| | |
|---|---------|
| Γεωργίας Δεληγιάννη-Αναστασιάδη, <i>Άσμα Στοργής. Ποιήματα</i> , Αθήνα 1956 | 573 |
| Λουκά Θεοδωρακοπούλου, <i>Σχήμα Κρανής. Ποιήματα</i> , Αθήνα 1954 | 575 |
| Βασίλη Κούλη, <i>Θητεία στην Έρημο</i> , Εκδόσεις Σύγχρονης Βιβλιοθήκης, Αθήνα 1955 | 576 |
| Αντρέα Τσούρα, <i>Πόλεμος. Ποιήματα</i> , Αθήνα 1954 | 577 |
| Μάχης Μουζάκη, <i>Φωνές του Ιόνιου. Ποιήματα</i> , Ζάκυνθος 1955 | 578 |
| Δημήτρη Παπαδόπουλου, <i>Ο Δέκατος τρίτος λόγος του γύφτου. Τριλογία</i> , Αθήνα 1955 | 579 |
| Κλεαρέτης Δίπλα Μαλάμου, <i>Οι δρόμοι της ζωής. Ποιήματα</i> , Αθήνα 1956 | 580 |
| Δημήτρη Δούκαρη, <i>Καλλίστη Θήρα</i> , Αθήνα 1953 - <i>Καθολικός Μεσάζων - Τα πρόσωπα του Πύργου</i> , Αθήνα 1955 | 582 |
| Δημήτρη Χαρίτου, <i>Ιστορία του Απρίλη</i> , Αθήνα 1956 | 585 |
| Θόδωρου Πατρικαρέα, <i>Κιάρο Σκούρο</i> , Αθήνα 1955 | 586 |
| Βασίλη Τερτίπη, <i>Φύλλα Φωτός</i> , Αθήνα 1955 | 587 |
| Κωνσταντίνου Ν. Κατσαούνη, <i>Οι Εσταυρωμένοι</i> , Αθήνα 1955 | 588 |
| Βασίλη Ρώτα, <i>Τα ξένα λυρικά</i> , Ίκαρος 1955 | 589 |
| Τάκη Βαρβιτσιώτη, <i>Το χειμερινό ηλιοστάσιο, μαζί με το ξύλινο άλογο και το αλφαβητάριο. Ποιήματα</i> , Θεσσαλονίκη 1955 | 590 |
| Νίκου Τουτουτζάκη, <i>Απόβλητοι. Ποιήματα</i> , Αθήνα 1955 | 592 |
| Ηλία Χατζηλία, <i>3 χορικά</i> , Αλεξάντρεια 1955 | 593 |
| Κρίτωνα Αθανασούλη, <i>Ξενοδοχείον ο κόσμος</i> , Αθήνα 1956 | 594 |
| Νίκου Καράμπελα, <i>Ανθολογία Μεσσηνίων ποιητών 1798-1956</i> , Καλαμάτα 1956 | 597 |
| Λεωνίδα Ζενάκου, <i>Ταίναρο</i> , Εκδόσεις Γκοβόστη | 598 |
| Λείας Χατζοπούλου-Καραβία, <i>Σχέδια στο νερό</i> , Αθήνα 1956 | 600 |
| Σπύρου Κοκκίνη, <i>Ο δρόμος της πατρίδας μου</i> , Αθήνα 1956 | 603 |
| Κώστα Κοβάνη, <i>Vae Victis</i> , Αθήνα 1956 | 604 |
| Μαργαρίτας Ξανθάκου, <i>Γαλανές σκιές</i> , Αθήνα 1956 | 606 |
| Ρεγγίνας Παγουλάτου, <i>Για σένα, για μένα, για όλον τον κόσμο</i> , Αθήνα 1956 | 607 |
| Σπύρου Κατσίμη, <i>Ο Νάρκισσος</i> , Κέρκυρα 1956 | 609 |
| Άγι Θέρου, <i>Ο Μέγας Πόθος. Ποιήματα</i> , Δίφρος 1956 | 610 |
| Άρη Δικταίου, <i>Πολιτεία</i> , Εκδόσεις Κ.Μ. | 612 |
| Π. Θαλασσινού, <i>Δώδεκα Ποιήματα</i> , Αθήνα 1956 | 615 |
| Νίκου Βρανά, <i>Ευρώπη</i> , Αθήνα 1956 | 617 |
| Μίλτου Σαχτούρη, <i>Όταν σας Μιλώ</i> , Αθήνα 1956 | 619 |
| Ν. Δ. Καρούζου, <i>Διάλογοι. Ποιήματα</i> , Εκδοτική Φιλολογική Εταιρεία - Αθήνα 1956 | 620 |
| Πάτσης Τσιτσεκλή - Ελένης Παπαδογιάννη - Τίτας Κριεζή, <i>1, 2, 3. Ποιήματα</i> , Αθήνα 1956 | 623 |
| Κικής Ράδου-Δημουλά, <i>Έρεβος. Ποιήματα</i> , Αθήνα 1956 | 624 |
| Το βιβλίο [σημειώματα] | 627-632 |
| Τάκη Δημόπουλου, <i>Κρυστάλλινη Ηχώ</i> , 1955 | 627 |
| Γεράσιμου Καμινάρη, <i>Δροσοσταλίδες</i> , Αθήνα 1955 | 627 |

| | |
|---|-----|
| Τάσου Στεφανίδη, <i>Αησιχίες</i> , Κύπρος 1955 | 628 |
| Λέανδρου Νικολή Μίχα, <i>Παλιά Μουσική. Τραγούδια του πολέμου και της ζωής</i> , Αθήνα 1955 | 628 |
| Φωτεινής Δαλαμάγκα-Νάκου, <i>Η γη του Αρώμ</i> , Αθήνα 1956 | 628 |
| Έρσης Ζαρκά, <i>Horror Vacui</i> , Αθήνα 1956 | 629 |
| Τάκη Καρβέλη, <i>Σήματα</i> , Αθήνα 1956 | 629 |
| Γ. Ξ. Στογιαννίδη, <i>Εαρινά εγκώμια</i> , Θεσσαλονίκη | 629 |
| Πάνου Ιωαννίδη, <i>Ανατάσεις</i> , Κύπρος 1956 | 629 |
| Κώστα Θεοφάνους, <i>Ποιήματα</i> , Αθήνα 1956 | 630 |
| Τάσου Γ. Αναγνώστου, <i>Ανάσταση</i> , Αθήνα 1956 | 630 |
| Κωστή Κεσίσογλου, <i>Ο Προδρόμος</i> , Αθήνα 1956 | 630 |
| Θανάση Παλαιολόγου, <i>Εποχές</i> , Αθήνα 1956 | 630 |
| Μαρίας Κ. Μαρτζώκη, <i>Σκόπιες πνοές</i> , Αθήνα 1956 | 630 |
| Θέμη Γαλανού, <i>Βαλτονεριές</i> , Μαυρίδη, Πειραιάς 1956 | 631 |
| Λιλίκας Ταβερνάρη, <i>Περαστικέ σε χαιρετώ</i> , Αλεξάνδρεια 1956 | 631 |
| Πέτρου Π. Πετρή, <i>Ανάκουστοι κεληδισμοί</i> , Μαυρίδη, Αθήνα 1956 | 631 |
| Γιάννη Γρ. Μπαρμπαγιάννη, <i>Ο τσέλιγκας κι η χωριατοπούλα</i> , 1956 | 631 |
| Τάσου Ξανάλατου, <i>Τα άθη της ψυχής μου</i> , Πάτραι 1956 | 631 |
| Γιάννη Κορφιάτη, <i>Κάτω απ' το φως του ήλιου</i> | 632 |
| Ηλία Τάντη, <i>Φλόγα και νιάτα</i> , Αθήναι 195; | 632 |
| Αντώνη Καραγιαννάκη, <i>Ανοιχτά της Λευκωσίας</i> , Αθήνα 1956 | 632 |
| Απολογισμοί της χρονιάς – Η ποίηση το 1956 | 633 |
| Μανόλη Αναγνωστάκη, <i>Τα Ποιήματα (1941-1956)</i> , Αθήνα 1956 | 637 |
| Τάκη Σινόπουλου, <i>Η γνωριμία με τον Μαξ</i> , Οι Φίλοι της Λογοτεχνίας, 1956 | 640 |
| Στέλιου Γεράνη, <i>Ένας καιρός ετοιμοθάνατος</i> , Δίφρος, Αθήνα 1955 | 642 |
| Σαράντου Παυλέα, <i>Ζεστή Ομιλία</i> , Θεσσαλονίκη 1956 - <i>Ισχυρή Ζωή</i> , Θεσσαλονίκη 1957 | 644 |
| Θ. Δ. Φραγκόπουλου, <i>Ποιήματα II - Τα Σχέδια μιας Πορείας</i> , Αθήνα 1956 - <i>Ποιήματα</i> | 645 |
| Χρίστου Μανέττα, <i>Βουλιαγμένη Πολιτεία</i> , Αθήνα 1956 - <i>Εκατόν τριάντα χρόνια</i> , 1956 - Ποιήματα | 647 |
| Βαγγέλη Τσακιρίδη, <i>Ανατολικές Σννοικίες - Νέοι Καιροί</i> , Αθήνα 1956 | 648 |
| Τίλλας Μπαλή, <i>Ελεγείες</i> , Αθήνα 1957 | 649 |
| Δ. Χουρμούζη, <i>Οι Δρόμοι του Καλοκαιριού</i> , Δίφρος, 1957 | 650 |
| Νίτσας Παπαζαχαρίου-Μωραϊτή, <i>Μετά τη Σιωπή</i> , Μαυρίδη, 1956 | 651 |
| Νικηφόρου Βρεττάκου, <i>Ο χρόνος και το ποτάμι</i> , Δίφρος, Αθήνα 1957 | 652 |
| Αντρέα Καραντώνη, <i>Ωροσκόπιο. Ποιήματα</i> , Δίφρος, Αθήνα 1957 | 654 |
| Δημήτρη Χριστοδούλου, <i>Πελαστές</i> , Αθήνα 1950 | 656 |
| Ζωής Καρέλλη, <i>Αντιθέσεις</i> , Δίφρος, Αθήνα 1957 | 658 |
| Πάνου Θασίτη, <i>Πράγματα</i> , Θεσσαλονίκη | 660 |
| Κλείτου Κύρου, <i>Σε πρώτο πρόσωπο</i> , Θεσσαλονίκη | 662 |

| | |
|---|---------|
| Τάσου Σπυρόπουλου, <i>Συρματόπλεγμα</i> , Μόρφωση, Αθήνα 1957 | 663 |
| Λείας Χατζοπούλου-Καραβία, <i>Αναβαθμοί</i> , Αθήνα 1957 | 665 |
| Θανάση Κωσταβάρα, <i>Έξοδος</i> , Αθήνα 1957 | 668 |
| Ποίηση [σημειώματα] | 670-681 |
| Γλαύκου Αλιθέρηση, <i>Μυστικός Δείπνος</i> , Δεύτερη έκδοση, Λεμεσός 1956, σελ. 96 | 670 |
| Θοδωρή Βλαχοδημήτρη, <i>Τα κύμβαλα του Μπενάρες</i> , Αθήνα, 1956, σ. 24 | 670 |
| Βασίλη Λιάσκα, <i>Οι πρωτόπλαστοι</i> , Δίφρος, Αθήνα 1956, σελ. 68 | 671 |
| Δημήτρη Δούκαρη, <i>Το γυμνό χόμα</i> , Αθήνα 1956, σελίδες 48 | 671 |
| Νίκου Κοντού, <i>Μπλοκ Ποιμάτων</i> , 1956, σελ. 32 | 671 |
| Λάμπρου Μάλαμα, <i>Σπίθες απ' τη στάχτη</i> , Γιάννινα 1956, σελίδες 46 | 671 |
| Γιάννη Κορφιάτη, <i>Περίμενέ με Μάνα</i> , Κέρκυρα 1956, σελίδες 48 | 671 |
| Θ. Πετρίδη, <i>Κυπριακή Συμφωνία</i> , 1956, σελίδες 65 | 672 |
| Μέμου Παναγιωτόπουλου, <i>Εκεί που καλημέρησα τον ήλιο</i> , Τόμος Πρώτος, Αθήνα 1956, σελίδες 144 | 672 |
| Γιώργου Καλαματιανού, <i>Ρυθμοί</i> , Αθήναι, Βιβλιοπωλείον της Εστίας, σελίδες 132 | 672 |
| Ζέφης Π. Δαράκη, <i>Φύση</i> , Αθήνα 1956, σελίδες 32 | 672 |
| Κώστα Κόντου, <i>Αργοπορημένα</i> , Αθήνα, έκδοση βιβλιοπωλείου Π. Καραβάκου, 1956, σελίδες 96 | 672 |
| Αγγελου Παρθένη, <i>Όρθρος</i> , Αθήνα 1956, σελίδες 64 - <i>Σταλαχτίτες της Σιωπής</i> , Αθήνα 1956, σελ. 32 | 673 |
| Γ. Κ. Σταμπολή, <i>Ο υψηλός διάλογος</i> , Αθήνα 1956, σελ. 30 | 673 |
| Γιάννη Δάλλα, <i>Κυκλοδίσκα</i> , Αθήνα 1956, σελίδες 32 | 673 |
| Στέφανου Κατσαμπή, <i>Ποιητικά και Πεζά κείμενα</i> , Αθήνα, σελίδες 144 | 673 |
| Μαρίας Σερβάκη, <i>Περιπέτεια</i> , Αθήνα 1956, σελίδες 64 | 673 |
| Παναγή Λευκαδίτη, <i>Τραγούδια και μοιρολόγια</i> , Αθήνα 1956, σελίδες 32 | 674 |
| Νίκου Μπατάγια, <i>Η στράτα της ζωής</i> , Πειραιεύς 1956, σελίδες 24 | 674 |
| Τάσος Ζερβός, <i>Η πορεία των Ίσκιων</i> , Πειραιεύς 1956, σελίδες 32 | 674 |
| Σπύρου Αλ. Γκίνη, <i>Τα βήματα της Ανγής</i> , Αθήνα 1957, σελίδες 32 | 674 |
| Ντίνου Κοκόση, <i>Πορεία</i> , Αθήνα, σελ. 32 | 674 |
| Κώστα Παπακόγκου, <i>Ο ασταύρωτος</i> , Αθήνα, σελίδες 24 | 674 |
| Ευγενίας Παλαιολόγου-Πετρώνδα, <i>Ιχγτάα</i> , Αλεξάντρεια, σελίδες 36 | 675 |
| Τάσου Ρούσου, <i>Ο πρώτος πηλός</i> , 1957, σελίδες 24 | 675 |
| Χρυσάνθης Ζιτσαίας, <i>Πεντόβολα</i> , Θεσσαλονίκη 1957 | 675 |
| Σπύρου Κοκκίνη, <i>Ήλιος με κόκκινους και μπλε σπόρους</i> , 1957, σελίδες 24 | 675 |
| Γιάννη Μαιναλιώτη, <i>Στροφές της Μεσογείου</i> , Μαυρίδης, σελίδες 64 | 675 |
| Ελένης Παπαδογιάννη, <i>Ποιήματα</i> , Αθήνα 1957, σελίδες 84 | 676 |
| Προκόπη Γεωργακόπουλου, <i>Το τραγούδι της Μάνας</i> , Αθήνα 1957, σελίδες 16 | 676 |
| Έλλης Συνοδινού, <i>Εξομολόγηση</i> , Εκδόσεις Κ.Μ., σελίδες 48 | 676 |

| | |
|--|---------|
| Λουκά Θανάση Θανασέκου, <i>Ψηλά τις ψυχές</i> , Αθήνα 1957, σελίδες 32 | 676 |
| Ελευθερίας Ξωμεριτάκη-Ντάνου, <i>Ταπεινές φωνές. Ποιήματα</i> , Λογοτεχνική Γωνιά, σελ. 48 | 676 |
| Μπιάνκας Ρωμαίου, <i>Ποιήματα</i> , Αθήνα 1957, σελίδες 32 | 677 |
| Βύρωνια Λεοντάρη, <i>Ορθοστασία</i> , Αθήνα 1957, σελίδες 56 | 677 |
| Δημ. Κυλάφη-Ντρόλια - Κώστα Κατσαντώνη, <i>Διπλά Βήματα</i> , Αθήνα 1957, σελίδες 48 | 677 |
| Ρίτας Βελιώτη, <i>Γαλαξίας</i> , Πειραιάς 1957, σελ. 28 | 677 |
| Στάθη Μάρα, <i>Τρεις τόνοι</i> , Αθήνα 1957, σελ. 56 | 677 |
| Ντίνου Χριστιανόπουλου, <i>Ποιήματα 1950-1955</i> , Θεσσαλονίκη 1957, σελ. 58 | 678 |
| Δημήτρη Χριστοδοπούλου, <i>Εκ του συστάδην</i> , Αθήνα 1957, σελίδες 64 | 678 |
| Αντιγόνης Γαλανάκη-Βουρλέκη, <i>Πέρα απ' τα σύνορα</i> , Αθήνα 1957, σελίδες 64 | 678 |
| Ελισσάβετ Π. Δούλη, <i>Γυμνή στο Φως</i> , Αθήνα 1957, σελίδες 56 | 678 |
| Λουκά Θεοδωρακόπουλου, <i>Ποιήματα 1954-1956</i> , Αθήνα 1957, σελίδες 70 | 678 |
| Σπύρου Δέμεσσα, <i>Τραγουδώντας στον Έγριππο</i> , Χαλκίδα 1957, σελίδες 32 | 679 |
| Γιάννη Γρ. Μπαρμπαγιάννη, <i>Αντίλαλοι του βονού</i> , 1957, σελίδες 72 | 679 |
| Νίκου Φωκά, <i>Δνο φορές το ίδιο όνειρο</i> , Δίφρος, Αθήνα 1957, σελίδες 32 | 679 |
| Στεργίου Σκιαδά, <i>Τυφλοί δρόμοι</i> , Αθήνα 1957, σελίδες 32 | 679 |
| Επαμεινώνδα Γ. Μπαρούμη, <i>Οι γερανοί</i> , 1957, σελίδες 72 | 679 |
| Ελένης Τουμπακάρη, <i>Πικραμυγδαλιά</i> , Λογοτεχνική Γωνιά, 1957, σελίδες 64 | 679 |
| Τάσου Βούρου, <i>Θηλιές στο λαιμό</i> , Αθήνα 1957, σελίδες 80 | 680 |
| Ηλία Χατζηλιά, <i>Το βιβλίο της μικρής αδερφής</i> , Αλεξάνδρεια 1957, σελίδες 12 | 680 |
| Γιάννου Γ. Γεωργόπουλου, <i>Πρώτη Παρουσία</i> , Σέρρες 1957, σελίδες 24 | 680 |
| Χρήστου Βαρενίτη, <i>Δοκιμασίες</i> , Αθήνα 1957, σελίδες 24 | 680 |
| Κώστα Γαρίδη, <i>Δύσκολες ώρες</i> , Πειραιάς 1957, σελίδες 32 | 680 |
| Πέτρου Ανταίου, <i>Παραμονή της μεγάλης γιορτής</i> , Πολιτικές και λογοτεχνικές εκδόσεις, 1957 | 680 |
| Σαράντου Παυλέα, «Ωδή στη σκόνη των Καλαβρυτηνών ανδρών, εφήβων και παιδιών». | |
| Ανάτυπο από το 28 τεύχος της <i>Νέας Πορείας</i> , Θεσσαλονίκη 1957, σελίδες 8 | 681 |
| Νίκου Παπά, <i>Το ημερολόγιο ενός βαρβάρου</i> | 681 |
| Κρίτωνα Αθανασούλη, <i>Δνο άνθρωποι μέσα μου</i> , Δαίδαλος, 1957, σελίδες 88 | 681 |
| Μεταφράσεις | 681-682 |
| Ναζίμ Χικμέτ, <i>Ποιήματα</i> , Μετάφραση Γιώργου Παπαλεονάρδου, Τα σύγχρονα βιβλία, Αθήνα 1957, σελίδες 128 | 681 |
| Ν. Τσιρακιάν, <i>Κυριασιώνας. Σονέττα</i> , Μετάφραση και ξυλογραφίες Χ. Μπογιατζιάν, σελίδες 32 | 681 |
| Φοίβου Δέλφη, <i>Ένοι λυρικοί</i> , Αθήνα 1957, σελίδες 16 | 682 |
| <i>Κινέζικα Τραγούδια από τον 15ο αιώνα μέχρι σήμερα</i> , Μετάφραση: Αμαλίας Ζαχαριάδου, [εκδ.] Κύκλου, Αθήνα 1956, σελ. 56 | 682 |
| Ποίηση. Κώστα Βάρναλη, <i>Ο προσκυνητής</i> . Φιλολογική επιμέλεια Γ. Π. Σαββίδη, Κέδρος, Αθήνα 1976, σελ. 96 | 683 |

| | |
|---|---------|
| «Επικολυρική απεικόνιση του ελληνικού χωρόχρονου» – Νικηφόρου Βρεττάκου, <i>Λειτουργία κάτω από την Ακρόπολη</i> , Αθήνα, Τρία Φύλλα, 1981, σελ. 44 | 685 |
| Κριτικές θεατρικών παραστάσεων - Αρθρογραφία για το θέατρο | 695-874 |
| Ελληνικό Λαϊκό Θέατρο: <i>Ο ηλίθιος</i> - Πειραιϊκό Θέατρο: <i>Η Δωδέκατη Νύχτα</i> | 695 |
| Ελληνικό Λαϊκό Θέατρο: Νότη Περγιάλη, <i>Το χρυσό χάπι</i> | 702 |
| Ελληνικό Λαϊκό Θέατρο: Γ. Ρούσου, <i>Βασίλισσα Αμαλία</i> | 706 |
| Θέατρο Εθνικού Κήπου: Δημ. Γιαννουκάκη, <i>Η Ανθισμένη Αμυγδαλιά</i> | 715 |
| Υπαίθριο Θέατρο Νίκου Χατζίσκου: Διονύση Ρώμα, <i>Ζακυνθινή Σερενάτα</i> | 717 |
| Θέατρο Κατερίνας: Αντρέ Ρουσέν, <i>Η Μάμα</i> | 721 |
| Θέατρο «Διάνα»: Φριτς Χοχβαίλντερ, <i>Το Κράτος του Θεού</i> | 724 |
| Πράγματα - Η «Δωδέκατη Αυλαία» | 733 |
| Ελληνικό Λαϊκό Θέατρο: Φουέντε Οβεχούνα του Λόπε ντε Βέγκα | 735 |
| Θέατρο Νίκου Χατζίσκου: <i>Ο Ιούδας του Σπύρου Μελά</i> | 741 |
| Θέατρο του '59 (Διονύσια): <i>Η Αστραπή του Γιάννη Αντρίτσου</i> | 744 |
| Νέο Θέατρο: Ιάκωβου Καμπανέλλη, <i>Παραμύθι χωρίς όνομα</i> | 746 |
| Θέατρο Διάνα: Μανώλη Σκουλούδη, <i>Υπόθεσις Ντρένφους</i> | 750 |
| Θέατρο Τέχνης: Ρέυ Λώλερ, <i>Το καλοκαίρι της 17ης κούκλας</i> | 753 |
| Πράγματα - Και πάλι για το θέατρο | 755 |
| Ο Βασίλης Διαμαντόπουλος μιλάει για το «Νέο Θέατρο» | 759 |
| Εθνικό Θέατρο: Πιραντέλλο, <i>Έξη πρόσωπα ζητούν συγγραφέα</i> | 765 |
| Θέατρο Τέχνης: Άρτσιμπαλντ Μακ Λης, <i>Ιώβ</i> | 768 |
| Δωδέκατη Αυλαία - Τρία Μονόπρακτα: Μ. Κρίσπη, <i>Τα καπέλλα</i> - Β. Ζιώγα, <i>Το προξενείο της Αντιγόνης</i> - Θ. Κωσταβάρα, <i>Οι ανίκητοι</i> | 772 |
| Μια επανόρθωση | 778 |
| Ελληνικό Λαϊκό Θέατρο: Τ. Λώρενς - Ρ. Λη, <i>Η Δίκη των Πιθήκων</i> | 779 |
| Πράγματα - Τα «Λαϊκά Μπαλλέτα» | 782 |
| Ελληνικό Λαϊκό Θέατρο: Νότη Περγιάλη, <i>Η Αντιγόνη της κατοχής</i> | 784 |
| Ελληνικό Λαϊκό Θέατρο: Άγγελου Νίκα, <i>Ο Πατούχας</i> | 788 |
| Θέατρο Πορεία: Ι. Παπαβασιλείου, <i>Το άλλο κύμα</i> | 791 |
| Εθνικό Θέατρο: Φρ. Ντύρρενματτ, <i>Η επίσκεψη της γηραιάς κυρίας</i> | 794 |
| Θέατρο Πορεία: Αλέξη Δαμιανού, <i>Το ανοιχτό κλουβί</i> | 802 |
| Εθνικό Θέατρο: Φ. Γκ. Λόρκα, <i>Γέρμα</i> | 804 |
| Θέατρο Τέχνης: Ευγένιου Ιονέσκο, <i>Οι καρτέκλες</i> , <i>Το μάθημα</i> , <i>Η φαλακρή τραγουδίστρια</i> | 808 |
| Δωδέκατη Αυλαία: Β. Ανδρέοπουλου, <i>Καβαλλάρηδες χωρίς άλογα</i> - Β. Γκούφα, <i>Η επιστροφή του ενεργέτη</i> | 815 |
| Αλέξης Αρμπούζωφ - Ένας «αδέσποτος» που έγινε διάσημος θεατρικός συγγραφέας «Θέατρο 61»: Τάσου Αλκουλή, <i>Το κορίτσι με τ' άσπρα μαλλιά</i> (διασκευή από την ομώνυμη | 821 |

| | |
|---|---------|
| Κινέζικη όπερα του Χο-Τσινγκ-Σι και Τινγκ-Γι) | 827 |
| Θέατρο «Πορεία»: Σήλας Ντιλέινου, <i>Γεύση από μέλι</i> | 833 |
| Ουίλλιαμ Γκίμπσον, <i>Το θαύμα της Άννυ Σάλλιβαν</i> | 835 |
| Θέατρο Κεντρικό: Αγγελου Τερζάκη, <i>Θωμάς ο δίνυχος</i> | 838 |
| «Θέατρο Τέχνης»: Ευγένιου Ιονέσκο, <i>Ο Ρινόκερως</i> – «Κυκλικό θέατρο»: Μπρένταν Μπήαν, <i>Ένας Όμηρος</i> – Θέατρο «Κεντρικό»: Άγνωστου, <i>Ο ανθρωπάκος</i> | 844 |
| Θέατρο «Παρκ»: <i>Όμορφη Πόλη</i> – Θέατρο «Μετροπόλιταν»: <i>Οδός ονείρων</i> | 852 |
| «Νέο Θέατρο»: Γ. Σταύρου - Αντρέα Φραγκιά, <i>Πέντε στρέμματα παράδεισος</i> | 856 |
| Θέατρο Τέχνης: Μαξ Φρις, <i>Ανόρθρα</i> | 858 |
| [Θέατρο Κυκλικό]: Χέρμαν Γκρέσσιικερ, <i>Ο Ερρίκος ο Η' και οι γυναίκες του</i> | 864 |
| [Θέατρο Κοτοπούλη – Θίασος Αλίκης Βουγιουκλάκη]: Αλέκου Σακελλάριου, <i>Χτυποκάρδια στο θρανίο</i> | 868 |
| [Θέατρο Βεάκη – Θίασος Φωτόπουλου - Ηλιόπουλου]: Α. Γιαλαμά - Κ. Πρετεντέρη, <i>Ο εμίρης κι ο κακομοίρης</i> | 869 |
| [Θέατρο Τέχνης]: Ευγένιου Ιονέσκο, <i>Ο βασιλιάς πεθαίνει – Ο αρχηγός</i> | 870 |
| [Βασιλικό Θέατρο]: Κλίφφορντ Μπαξ, <i>Ρόδο χωρίς αγάθι</i> | 873 |
| Κριτικές μελετών - μαρτυριών - μυθιστορημάτων | 877-921 |
| Κ. Πορφύρη, <i>Καλβικά διάφορα</i> , Αθήνα 1960 | 877 |
| Συζητήσεις – Οι επικρίσεις και αντεπικρίσεις απ' αφορμή την <i>Ελληνική Ποίηση Ανθολογημένη</i> | 879 |
| Πόττη Παρασκευόπουλου, <i>Μαρτυρία 1963-1967. Πώς φτάσαμε στη δικτατορία</i> , Εκδόσεις «Διάλογος», Αθήνα 1974 | 885 |
| Μιχαήλ Μήτρα, <i>Το άλλοθι της περι-γραφής (Αποσπάσματα)</i> , Αθήνα 1976, σελ. 28 | 895 |
| Πεζογραφία – Το πρόβλημα των πολιτικών προσφύγων σε δύο όψεις. Μήτσου Αλεξανδρόπουλου, <i>Μικρό όργανο για τον επαναπατρισμό. Μυθιστόρημα</i> , Κέδρος, Αθήνα 1980, σελ. 272 | 898 |
| Μαρτυρίες – «δεν είμαι καλύτερος ούτε ήρωας...»: Μανώλη Ρουμелиωτάκη, <i>Γράμμα στο γιό μου. (Από τον πόλεμο της Αλβανίας)</i> . Επιμέλεια Κατερίνας Πλασσαρά, Αθήνα, Πλέθρον, 1981, σελ. 126 | 919 |
| Άρθρα και κείμενα με πολιτικο-κοινωνικό προβληματισμό - Επιφυλλίδες | 925-994 |
| Πράγματα. Επί τον τύπον των ήλων | 925 |
| Πράγματα. Πάλι για τον πνευματικό μας χώρο | 928 |
| Πράγματα. Τί θ' απολογηθούν μπροστά στην Ιστορία; | 932 |
| Πράγματα. Προτού να είναι αργά | 935 |
| Πράγματα. Η στήλη των συζητήσεων | 938 |

| | |
|---|-----------|
| Το βιβλίο. Η Έκθεση Βιβλίου Ελληνίδων συγγραφέων | 940 |
| Επιφυλλίδα. Η προσωπική ευθύνη | 942 |
| Ο φιλόνησρος πόλεμος | 946 |
| Το νόημα του διαλόγου | 948 |
| [Δήλωση για την παρέμβαση των Ανακτόρων στην πολιτική ζωή, τον Ιούλιο του 1965] | 954 |
| Επιφυλλίδα. Κι ο πολιτισμός μέσο εξανδραποδισμού; | 955 |
| Η σημασία της βράβευσης του Οδυσσέα Ελύτη | 959 |
| [Α'.] Η κριτική για τον Οδυσσέα Ελύτη (Μικρή ανθολόγηση αποσπασμάτων) | |
| 1. <i>Το Αξιον Εστί</i> | 962 |
| [Β'.] Η κριτική για τον Οδυσσέα Ελύτη | |
| Τα εκφραστικά μέσα του <i>Αξιον Εστί</i> | 963 |
| [Γ'.] Η κριτική για τον Οδυσσέα Ελύτη | |
| Τα εκφραστικά μέσα του <i>Αξιον Εστί</i> (2) | 964 |
| [Δ'.] Η κριτική για τον Οδυσσέα Ελύτη | |
| Η εμφάνιση του ποιητή στα νεοελληνικά γράμματα | 964 |
| Διαπάλη των ιδεών ή προσήλωση στην αυθεντία; | 965 |
| Προεκλογικές λέξεις και προεκλογική ουσία | 968 |
| Ανοιχτή επιστολή προς τα μέλη του 4ου Συνεδρίου του ΚΚΕ εσωτ. | 972 |
| Λογοτεχνία και Πολιτεία | 976 |
| Λογοτέχνες και Δικτατορία | 979 |
| Καταθέσεις. Το αντιεξουσιαστικό όραμα | 982 |
| Βιβλιοπωλεία: Ναοί του λόγιου ή του κερδώου Ερμή; | 984 |
| Υπάρχει δίλημμα για τους αριστερούς ψηφοφόρους; | 986 |
| Βιβλίο και βιντεοκασέτα | 992 |
| | |
| Επιστολικές απαντήσεις σε παρατηρήσεις τρίτων επί κειμένων του | 997-1011 |
| [Απάντηση στον Δημήτρη Δούκαρη] | 997 |
| Περί... «συκοφαντίας» | 999 |
| Να υποστηρίζουμε τις αρχές μας αλλά και να τις εφαρμόζουμε | 1002 |
| Οι υποχρεώσεις από την εκλογή του πρίσματος | 1005 |
| [Απάντηση στον Ταξίαρχη Παπαδόπουλο] | 1007 |
| | |
| Συνεντεύξεις - συζητήσεις - διαλέξεις | 1015-1191 |
| Ο ποιητής Κώστας Βάρναλης | 1015 |
| Η Βικτωρία Θεοδώρου | 1023 |
| Η Κατίνα Παξινού για τον Χεμινγκουαίη | 1027 |
| Μια έρευνα μεταξύ των συγγραφέων και ποιητών. «Μιλήστε για το έργο σας και για | |

| | |
|--|-----------|
| τα μελλοντικά σχέδιά σας...» - Κώστας Κουλουφάκος: «Η δουλειά μου φιλοδοξεί να σταθεί στο ύψος του σημερινού ανθρώπου» | 1033 |
| Τί είναι ποίηση | 1036 |
| Το Γλωσσικό μας Πρόβλημα [Ομιλία σε εκδήλωση - συζήτηση με τους : Αλέξανδρο Αργυρίου, Ι. Θ. Κακριδή, Αναστάσιο Ι. Πεπονή και Τάκη Σινόπουλο] | 1054 |
| Πολυκριτική: Η νεοελληνική πραγματικότητα και η πεζογραφία της [Παρέμβαση σε συζήτηση με τους: Αλέξανδρο Αργυρίου, Αλέξανδρο Κοτζιά, Σπύρο Πλασκοβίτη και Στρατή Τσίρκα] | 1059 |
| Ένας χρόνος από το θάνατό του. Κοσμάς Πολίτης | 1062 |
| Το ορθό διάβασμα ενός λογοτεχνικού κειμένου | 1069 |
| Το οδυνηρό πέρασμα. Οι Α. Αργυρίου, Α. Ζήρας, Α. Κοτζιάς, Κ. Κουλουφάκος συζητάνε για τη στροφή της ελληνικής πεζογραφίας μετά τον πόλεμο | 1074 |
| Για τον Διονύσιο Σολωμό | 1092 |
| [Για την άγρυπνη συνείδηση του Σεφέρη...] | 1105 |
| Μήπως ξέρον καλύτερα οι ηλικιωμένοι; | 1114 |
| Το Δημοτικό Τραγούδι (διάλεξη) | 1116 |
| Η επίδραση των ιδεών του μαρξισμού στη λογοτεχνία μας (Από το 1920 μέχρι σήμερα) | 1139-1159 |
| [Εισήγηση του Κώστα Κουλουφάκου] | 1139 |
| [Η συζήτηση] | 1146 |
| Η εβδομάδα του Κώστα Κουλουφάκου - Επιμέλεια: Μελίνα Αδαμοπούλου | 1160 |
| Ασημάκης Πανσέληνος | 1169 |
| Αίγυπτος: Ο τόπος, οι πολιτικοί αγώνες, οι σύντροφοι | 1173 |
| Το απροσδόκητο στην ποίηση του Τάσου Λειβαδίτη | 1181 |
| [Για τον Άρη Αλεξάνδρου] | 1185 |
| [Οι ρεαλιστές ζωγράφοι στην <i>Επιθεώρηση Τέχνης</i>] | 1190 |
| Αυτοβιογραφικά σημειώματα - Ημερολογιακές εγγραφές - Υπομνήματα - Χειρόγραφες σημειώσεις - Επιστολές | 1195-1302 |
| [Επιστολή προς Αγγελική Κουλουφάκου] | 1195 |
| [Επιστολή προς Στρατή Τσίρκα] | 1197 |
| [Επιστολή προς Γιάννη Σκαρίμπα] | 1200 |
| Σημείωμα σχετικά με τη δημοσίευση του διηγήματος του σοβ. Συγγραφέα Ντ. Γκράνιν «Η σιωπή» και με τη συζήτηση που επακολούθησε | 1202 |
| Γράμμα χειρόγραφο του Κώστα Κουλουφάκου σ' ένα νεαρό ποιητή (1962) (Το χειρόγραφο στον Γιάννη Σκλαβηνιώτη) | 1250 |
| Η <i>Επιθεώρηση Τέχνης</i> και η παρουσία της Αριστεράς στον πνευματικό χώρο | 1253 |
| [Έκθεση προς την ΕΕ της ΕΔΑ] | 1287 |

| | |
|---|------|
| [Περί της αντιστασιακής δράσης του Κώστα Κουλουφάκου] - Αίτηση που υπέβαλε για αναγνώριση της αντιστασιακής του ιδιότητας, στις 24.04.1984 | 1291 |
| Ημερολόγιο [Αποσπάσματα] | 1295 |
| [Αισθητική] (Απόσπασμα) | 1299 |
| Κώστας Κουλουφάκος | 1302 |